

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015, declarat de inculpatul

Tertea Nicolae Petru, născut la 07 mai 1958 în s. Ciocîlteni, r-nul Telenești, locuitor al mun. Chișinău, str. M. Drăgan 20/2, ap. 13, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

Termenul de examinare a cauzei
în instanța de fond: 18 decembrie 2014 – 30 ianuarie 2015,
în instanța de apel: 23 februarie – 13 mai 2015,
în instanța de recurs: 28 iulie – 04 noiembrie 2015.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 30 ianuarie 2015, cauza fiind judecată conform prescripțiilor din art. 364/1 Cod de procedură penală, Tertea Nicolae a fost condamnat în baza art. 155 Cod penal la amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituie 3000 lei.

Acțiunile civile înaintate de părțile vătămate Fiștic Iurie și Roșca Vitalie, au fost admise în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța civilă.

2. Instanța de fond a constatat că la 11 mai 2014, aproximativ ora 17:50, Tertea Nicolae, fiind în stare de ebrietate alcoolică, având relații ostile cu Fiștic Iurie și Roșca Vitalie, cu care din diferite motive s-a certat de multiple ori, aflându-se în coridorul comun al blocului locativ nr. 20/2 din str. M. Drăgan, mun. Chișinău, i-a îmbrâncit pe ultimii cu mâinile, după ce a luat un cuțit și,

prezentându-l acestora, i-a amenințat cu omor, amenințări percepute de către victime ca reale, existând în circumstanțele descrise pericolul realizării lor.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina, că a înaintat cerere de judecare a cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, că prin probele administrate este dovedită integral vinovăția lui în cele incriminate și i-a încadrat acțiunile în baza art. 155 Cod penal, adică amenințarea cu omor, existând pericolul realizării acestei amenințări.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, că inculpatul a recunoscut vina, s-a căit și a solicitat examinării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală conform art. 364/1 Cod de procedură penală, a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, concluzionând că corectarea și reeducarea lui poate avea loc prin stabilirea pedepsei cu amendă.

Instanța a concluzionat că acțiunile civile înaintate de părțile vătămate urmează a fi admise în principiu, pe motiv că la examinarea cauzei nu au fost prezentate date confirmative pentru a aprecia cerințele părților respective.

3. Avocatul Vitalie Enachi a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasat de la inculpat în beneficiul lui Roșca V. și Fiștic I. prejudiciul moral a câte 20.000 lei și cheltuielile de asistență a câte 1000 lei, pentru fiecare.

Apelantul a invocat că concluzia instanței de fond în latura civilă este greșită, deoarece mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015, apelul a fost admis, casată parțial sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Roșca V. și Fiștic I. prejudiciul moral a câte 2000 lei și cheltuielile de asistență a câte 1000 lei, pentru fiecare în parte.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că sentința instanței de fond este neîntemeiată în latura civilă.

Astfel, potrivit art. 1423 Cod Civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice

sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Conform pct. 25 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09.10.2006 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: - importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale (viața, sănătatea etc.); - nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice, felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul. Instanțele judecătorești, la determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc, sunt în drept să ia în considerație și alte circumstanțe probatoare prin actele pricinii, în particular, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate.

Instanța de apel a indicat că, repararea prejudiciului moral reprezintă satisfacții echitabile destinate a compensa material suferințele fizice ale părții vătămate, ca urmare a acțiunilor infracționale ale făptuitorului. Cu referire la cuantumul daunelor morale solicitate, acestea nu sunt supuse unor criterii legale prestabilite, ci determinarea lor în concret este lăsată la libera apreciere a instanței de judecată.

Totodată, la stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral se are în vedere o serie de criterii: consecințele negative suferite de cei în cauză pe plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori și intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămări, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială, având în vedere că, prin aceste despăgubiri cu rol compensatoriu, se urmărește o reparație justă și echitabilă a prejudiciului moral suferit și, nu îmbogățirea fără justă cauză.

Criteriul general evocat în jurisprudența CEDO constă în aceea că, despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere totodată gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora. În situația daunelor morale, datorită naturii lor nepatrimoniale, o evaluare exactă a acestora în bani nu este posibilă, întinderea despăgubirilor realizându-se prin apreciere raportată la elementele de fapt.

Prin urmare, părților vătămate incontestabil le-au fost cauzate suferințe morale, dat fiind că ei au perceput amenințările inculpatului ca fiind reale, însă cuantumul despăgubirilor solicitate este vădit exagerat având în vedere că, scopul pagubelor morale este de a oferi părților vătămate posibilitatea de a trece mai ușor peste întâmplările care au avut loc, iar la stabilirea nivelului acestora nu se poate face abstracție de elemente precum nivelul general de trai al societății, condițiile socio-economice de la momentul acordării.

5. Inculpatul a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței.

Recurentul a invocat că nu este dovedit faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințelor fizice și psihice suportate) părților vătămate, iar în decizie nu este indicat care sunt acele suferințe psihice pe care le-ar fi suportat părțile civile și prin ce s-au manifestat, cât și datele obiective care certifică acest fapt.

Satisfacția părților s-a manifestat prin însăși faptul condamnării inculpatului, prin ce a avut loc restabilirea echității și apărarea drepturilor părților vătămate. Chiar și în cazul în care instanța a constatat existența căror-va suferințe psihice, suma de câte 2000 lei fiecare cu titlu de prejudiciu moral este vădit disproporționată în raport cu gravitatea violărilor constatate, precum și inechitabilă ținând cont de situația materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate, iar acțiunea civilă urmărește o îmbogățire fără justă cauză din contul inculpatului.

Instanța de apel a examinat superficial cauza, fără a se expune care sunt acele suferințe psihice pe care le-ar fi suportat părțile civile, și prin ce s-au manifestat, cât și datele obiective care certifică acest fapt.

Soluția instanțelor nu conține o argumentare clară, fiind eronată și vădit ilegală.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului respectiv pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Potrivit art. 6 pct. 11/1) Cod de procedură penală, eroarea gravă de fapt este stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Sub acest aspect se reține că recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prevede mai multe temeiuri pentru recursul ordinar, cum ar fi și situațiile când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Însă, în pofida normelor enunțate, recurentul nu a indicat, care sunt erorile de drept și esența circumstanțelor că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că acesta este expus neclar, că instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, raportată la stipulările din art. 6 pct. 11/1) Cod de procedură penală, omițându-se în totalitate argumentarea deciziei contestate în sensul vizat (*pct. 5 din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nominalizat nu întrunește condițiile de conținut în partea vizată, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al inculpatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și cu privire la argumentele invocate în recursul ordinar (*pct. 5 din decizie*), în care nici nu se conțin referiri la erori de drept concret definite, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel corect a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind mărimea compensației pentru prejudiciul moral și cheltuielile de judecată, luând în considerare prevederile art. 220 alin. (3) Cod de procedură penală, art. 1423 Cod civil, art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform căror hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil. Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate. Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Mai mult, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat dor pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura civilă.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de

apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura civilă în alt sens decât cel pe care îl propune inculpatul este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar este lipsită de orice temei legal.

Circumstanțele enunțate denotă, astfel, că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că decizia atacată conține motive legale pe care se întemeiază soluția, că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol, în raport cu motivele invocate, este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Terteza Nicolae Petru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 02 decembrie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco